

عنوان مقاله:

ارزیابی عوامل محیطی موثر بر ایجاد حس فضای قدسی در مساجد (مطالعه موردی: مسجد بازارتهران، مسجد دانشگاه تهران، مسجد الجواد تهران)

محل انتشار:

دوفصلنامه فرهنگ معماری و شهرسازی اسلامی، دوره 5، شماره 1 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 17

نویسندگان:

محمدجواد عباس زاده - Art University of Isfahan

بهادر زمانی - Art University of Isfahan

خلاصه مقاله:

فضای قدسی، فضایی است رشددهنده و تعالی بخش که در آن، وحدانیت به عنوان کیفیتی هویت بخش، معیار و مبنای شخصیت و روح فضا محسوب می شود؛ وحدانیتی که با وجود تکثر و تنوع عناصر شکل می گیرد تا مخاطب چنین فضایی را به فطرت خویش رجعت دهد و نمودی از کمال باطنی اش را در آن باز یابد. مساجد به عنوان نماینده اصلی ساختارهای فیزیکی معماری اسلامی روزگاری نمایشی آشکار از تبلور فضای قدسی در عرصه محیط انسان ساخت بوده اند، درحالی که امروزه متأسفانه به دلیل تسامح و بی توجهی، اغلب، این کیفیت کلیدی و حیاتی شان رنگ باخته و در قالب کالبدهایی صرفاً فیزیکی از پاسخ دهندگی فضایی به نیازهای معنوی مخاطب، بازمانده اند. پژوهش حاضر با هدف بازشناسی مفهوم فضای قدسی و ارزیابی معیارهای آن در تعدادی از مساجد معاصر، به دنبال پاسخ این پرسش است که در مساجد معاصر، معیارها و شاخص های مفهوم فضای قدسی چگونه و به چه میزان حضور دارند؟ روش این تحقیق، از نوع توصیفی- ارزیابی و گردآوری اطلاعات آن بر مبنای مطالعه منابع کتابخانه ای، مشاهده و تحلیل محتوا است. در رابطه با تجربه حس فضای قدسی در مسجد، میزان حس فضای قدسی در سه مسجد با یکدیگر متفاوت است. این حس در مسجد امام تهران (شاه سابق) از بقیه مساجد بیشتر است؛ مسجد دانشگاه تهران در وضعیت بینابین و میانه در مقایسه با دو نمونه دیگر قرار دارد و مسجد الجواد در وضعیت کاملاً متفاوت، از لحاظ دلالت های عینی و ذهنی حس فضای قدسی، بسیار ضعیف ارزیابی می شود که عمدتاً معلول نگاه مدرن و حداقلی ای است که در زمان ساخت این بنا مورد توجه قرار گرفته است.

کلمات کلیدی:

Sacred space, Contemporary mosques, Evaluation criteria, فضای قدسی, مساجد معاصر, معیارهای ارزیابی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1146615>

